

ԱՍՏՎԱԾ ԻՆՔՆ Է ԻՄ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ԿԵՐՏԵԼ

Պարտերազմն այլ բան չէ, քան... Ձրահամեքենաների թորությունների շիկացած կրճաղոց փուլ եկող փրկների երկինք բարձրացող փոշու մեջ կորած հեույ, արկերի սարսուծչնող սուլոց ու... մարդ-արարածն-ինքը: Մարդ-արարածը: Որ կարող է եւ «քեզկիր» լինել, եւ հնուր ու ազնիվ, իր գործին նվիրված մասնագետ: Անփական պետության քաջանչի ու այդ պետության կառուցման ծանրությունը ուսերին առած մի այր: Շահախնդիր մի պոստփախոս եւ արդար քրտինքի արդյունքն անընդհար ու անընդմեջ մաս հանող համետը մի ազնվական:

Եվ իհարկե ԱՅՍՍԱՍՄՐՏԻԿԸ:

Ու հայրենիցի պաշտպանությանը նվիրված տղաների այս տեսակը «ըստ մասնագիտության» չի առանձնացվում առօրյա մեր խոսակցություններում: Ունեցած բարոյական նրանց կերպը դիտարկելու հարցը խելքներիս բանը չէ, են գլխիս ու կանխավայել նրանց սուրբ եռու-

քով է գրել եւ գուցե այդ գրված փողերը գոյություն ունեն մի որեւէ փեղ իրականության մեջ ու այդ պատճառով է որ իմ առջեւ ծառայած աներտույթ դժվարություններն ավելանում են: Միգուցե ես գործել եմ մի այնպիսի հանցանք, որի համար պատժվում եմ հիմա: Բայց, ախր, նորածին մանկիկը անաղարտ է լինում եւ հանցանք գործելու ունակություն չունի: Ուրեմն, ես փառապում եմ մեկ ուրիշի հանցանքների համար, չգիտեմ չգիտեմ...»:

Նահապակ-ագափամարտիկ Արմեն Միսնոյանի փողերն են գրված դպրոցական տետրի արդեն խունացած թղթի վրա, որ մայրը փիկին Տեմման սրբացած հուշ-մատուց է պահում իր մոտ:

Ես չեմ տեսել Արմենին: Նրա հեղ չեմ խոսել, չեմ շփվել: Ու նրա մոր սեւազգեստը փիկին Տեմմայի հետ պատահական էր մեր հանդիպումը: Արմենը ծնվել է Արուսյան քաղաքում: Ձորակոչվել է բանակ փեղի շրջանային զինկոմսարիափեղի, Նահապակ-ագափամարտիկների հարազատներին օգնելու կապակցությամբ միջոցառում էր կազմակերպված, եւ վեհ ու հպարտ այդ կինը հանկարծ փղձկաց ու փուլ եկավ: «... Իմ տղան ավար անելուց չի գոհվել: Իմ տղան չի փախել: Իմ տղան կանգնել է: Իմ տղան այդ 12-ի մեջ էր ու թշնամուն թիկունք ցույց չի տվել: Ես զավակիս չէ, ես կյանք եմ կորցրել: Ես հպարտ եմ այդպիսի տղա ծնելուս համար: Ուսանած նրա դպրոցում հարցրեք, ընկերներին մարզիկներին հարցրեք ու համոզվեք, թե ինչ մարդ է հեռացել մեզնից...»:

12-ը այն տղաներն էին, որ 1994 թվի հունվարի 19-ին պատերազմի պեղ կանգնել են Օմարի լեռնանցքում թուրքերի դեմ եւ կարեւոր նշանակության կրակակետը պահել են իրենց ձեռքերում մինչեւ վերջին շունչը: Թուրքի գնդակից գոհվել է մեր գնդապետը եւ նրան արդեն վիրավոր Արմենն է փոխարինել: Ազնիվ նրա էությունը դրության տերն է եղել ու գուցե մրցով էլ չէր անցել արվածը հերոսություն համարել, սակայն նա հերոս-նահապակ է այլեւս:

Մերօրյա պատմությունը խիզախ ու արի հայրերի օրինակը ցանկացած պահի կրկնապարկելու է գալիցի ոլորաններում: Ու նրանցից մեկը հենց ինքը Արմեն Միսնոյանն է, որի մասին ընկերների մարզիկների խոսքը ընդհանուր մի բնութագրական ուներ նա մարդ էր իսկական իմաստով: Որի մասին ուսանած իր դպրոցի (երեւանի Հովհաննես Հովհաննիսյանի անվան թիվ 52) տնօրեն Լյուբա Բլեյանը հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցչուհի Գայանե Պետրոսյանը ապրած ցավի արփատուքներ այքերում են պատմում, վերապարտում, նկարագրում, ափսոսում...:

Ես չեմ տեսել Արմենին, չեմ խոսել հեղը, չեմ շփվել, նախանշած իր «ճակատագիրը» մեզ իրար չի ծանոթացրել, բայց ապրելիք մեր կյանքի փայփայանքը նրա նման փղաների ընկեր ունենալն է մեր կողքին:

ԱՐՄԵՆ ԴԱՀՐԱՍՏԱՆՅԱՆ

յունը պիտի որ հերոսացման փանող նախանիշ-ուղի լինի շարքայիններիս համար:

Եվ նահապակված մեր ազափամարտիկները:

Այդ նմ է, երբ ինքնաձիգն ուն առնում ու աշխարհական ինչքն ու գօրը «մոռացած», իրեն հայրենյալ երկրի պաշտպանությանն է նվիրաբերում:

Այդ նահապակ ազափամարտիկի հովանավոր-ամուլիկ ներկայությունը պիտի ունենանք մեր գլխներիս առօրեական մեր հոգսերը հոգալու «ճանապարհին»:

Եվ ընդհատված նրանց կյանքի երախտամոռ մեր «մոռացկոությունը» աններելի հանցանքի խառան է լինելու դրոշմված ճակատներիս...

«... Միա եւ ապրեցի քսան փարիներս: Ես չեմ իմացել ինչ է մանկությունը, չեմ զգացել պատանեկությանս քաղցրությունը: Դպրոցում, երբ իմ ընկերներն անհոգորեն միայն իրենց զվարճություններին էին տրված, իմ ուղեղը ծանրաբեռնված էր այլ հարցերով: Չնայած ամբողջ քանքերիս չէի կարողանում լինել անհոգ եւ թեթեւ նայել կյանքին: Ես ինձ զգում էի ավելի մեծ իմ փարիքից: Կարծես շար երկար եմ ապրել եւ իմ առջեւ դրված էին մի շարք անլուծելի հարցեր, որոնց լուծման ուղիներն ինձ անհասանելի էին: Ստրված իմ ճակատագիրն իր ձեռ-